

Wegwijzers in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

56. Ruth

Bijbelgedeelte: Ruth 1-4

Noömi's verblijf in Moab

In de tijd van de rechters brak er hongersnood uit in Israël. Daarover vertelt het boek Rechters niets, dus het is niet zeker wanneer dat was. Waar daar gewezen wordt op honger, is dat in de tijd van Gideon. De Midjanieten plunderden toen het land zeven jaar zo erg uit, dat de Israëlieten niets hadden om van te leven.

Om aan eten te komen trok Elimelech, een man uit Betlehem-Efrata in Juda, met zijn vrouw Noömi (of Naomi, zoals zij meestal wordt genoemd) en zonen Machlon en Kiljon naar een vruchtbare streek van Moab. Daar wilde hij een tijdje verblijven tot de hongersnood voorbij zou zijn, met de bedoeling dan terug te keren naar Israël. Na enige tijd stierf Elimelech. Als weduwe was terugkeer naar Israël moeilijk. De twee zonen, die kennelijk dachten dat zij niet zo snel terug zouden gaan naar Israël, trouwden met Moabitische vrouwen, die Orpa en Ruth heetten. Nadat ze tien jaar in Moab hadden gewoond, stierven Machlon en Kiljon, zodat Noömi niemand meer had die haar kon steunen en beschermen.

Terugkeer naar Israël

Noömi deed navraag naar de situatie in Israël, en hoorde 'dat de HEER Zich het lot van Zijn volk had aangetrokken en dat het weer te eten had'. Daarom besloot ze terug te keren naar haar land en volk, en tot de HEER. Ze vroeg Orpa en Ruth met haar mee te gaan.

Onderweg zei Noömi echter tegen Orpa en Ruth: 'Gaan jullie maar allebei terug naar het huis van je moeder'. Zij wenste hen dat de HEER net zo goed voor hen zou zijn als zij voor Noömi en haar zonen waren geweest, en dat zij weer een man zouden vinden die goed voor hen zou zijn. De beide vrouwen waren echter heel gehecht aan Noömi, en begonnen te huilen. Ze zeiden dat ze met haar mee wilden gaan naar haar volk. Maar Noömi drong aan, en zei dat zij geen zonen meer zou krijgen waarmee zij zouden kunnen trouwen; en indien wel, dan zou het nog jaren duren voordat die oud genoeg waren. 'Nee, mijn dochters, mijn lot is te bitter voor jullie; de

HEER heeft Zich tegen mij gekeerd'. Vertwijfeld begonnen zij weer te huilen, waarop Orpa besloot terug te gaan. Zij kuste haar schoonmoeder vaarwel, en ging weg; maar Ruth bleef. Noëmi zei tegen haar: 'Kijk, je schoonzuster gaat terug naar haar volk en haar god ... ga haar toch achterna'. Hun schoonmoeder had hen ongetwijfeld verteld

van de HEER, de God van Israël, die in Moab niet vereerd en gediend werd. Met haar woorden dat Orpa naar haar god (Kamos) was teruggekeerd, werd Ruth op de proef gesteld. Want teruggaan hield in dat zij weer moest offeren aan de god die alle Moabieten vereerden, maar met Noëmi meegaan naar Israël betekende dat zij de HEER zou moeten dienen. Ruth had in haar hart al besloten dat zij de HEER, de God van Noëmi en haar volk, wilde dienen en voor Noëmi wilde blijven zorgen. Ze zei bedroefd: 'Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Waar u sterft zal ik ook sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn Getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!' Het was alsof zij zich definitief met Noëmi verbond als in een huwelijk. Zo gingen ze dan samen verder naar Betlehem.

Terug in Betlehem

Zoals dat gaat met een nieuwtje verspreidden vrouwenmonden het bericht dat Noëmi was teruggekeerd razendsnel. Vooral omdat haar man en beide zonen niet meer leefden en zij een Moabitische schoondochter had meegebracht – iets wat gemengde reacties zal hebben opgeleverd... Noëmi reageerde een beetje verbitterd op al die belangstelling, en vroeg de vrouwen haar voortaan Mara te noemen, wat 'de bittere' betekent, in plaats van Noëmi (de gelukkige). 'Want', zei ze, 'de Ontzagwekkende heeft mijn lot bitter gemaakt. Toen ik hier wegging had ik alles, maar de HEER heeft mij met lege handen laten terugkomen ... Zich tegen mij gekeerd ... me kwaad ... gedaan'.

Ruth gaat aan het werk

Ze waren aangekomen in Betlehem aan het begin van de gersteoogst. Ruth zei tegen Noömi: 'Ik zou graag naar het land gaan om aren te lezen bij iemand die me dat toestaat'. Ze was immers een buitenlandse vrouw en dat stuitte op bezwaren.

Het was in Israël verplicht gevallen aren te laten liggen voor arme volksgenoten, zoals weduwen en wezen. Noömi vond dat ze dat maar moest proberen, want ze moesten toch eten, en zelf was ze er te oud voor. 'Toevallig' kwam ze bij een akker

van een zekere Boaz, een familielid van haar gestorven schoonvader Elimelech. Daar lieten ze haar toe te rapen. Toen Boaz kwam kijken hoe de oogst verliep, merkte hij Ruth meteen op – vanwege haar ijver? omdat ze er niet als een vrouw uit Israël uitzag? omdat ze mooi was? De voorman vertelde hem wie zij was en hoe hard zij, bijna zonder te pauzeren, werkte. Boaz ging naar haar toe, en zei haar dat ze op zijn akkers moest blijven; daarbij moest zij bij de vrouwen blijven, zodat de mannen haar niet lastig zouden vallen... Ook gaf hij haar toestemming water te drinken uit de krukken voor de arbeiders en arbeidsters van Boaz.

Ruth knielde nederig en dankbaar, en vroeg Boaz waaraan zij, een vreemdelinge, dat te danken had. Boaz vertelde haar dat hij had gehoord hoe goed zij voor Noömi zorgde, en dat zij haar familie, volk en land had verlaten.

Hij wenste haar de zegen van de HEER toe. Ruth dankte hem nog eens: 'Ik dank u, heer ... want u hebt zich mijn lot aangetrokken en mij moed ingesproken, terwijl ik niet eens bij u in dienst ben'. Toen het etenstijd was nodig, gaf Boaz haar zelfs uit mee te eten. Toen ze opstond om weer aren te gaan lezen, gaf Boaz zijn mannen de opdracht Ruth ook tussen de schoven te laten lezen en af en toe wat extra te laten vallen. Tegen de avond klopte ze de aren die ze verzameld had uit, en ging met de graankorrels naar huis.

Ze had zoveel gerst bij zich, dat Noömi heel verbaasd was. En helemaal toen ze ook nog wat van het brood dat zij had gekregen over had. Ze vroeg Ruth waar zij was geweest, en die vertelde dat ze bij een zekere Boaz was geweest, en wat hij allemaal had gezegd en voor haar gedaan. Noömi vertelde haar wie hij was, en zei haar daar tijdens de gehele gerst- en tarweoogst aren te blijven lezen. Ook sprak ze een zegewens uit voor Boaz: 'Moge de HEER hem zegenen, want hij heeft trouw bewezen aan de levenden en de doden'. Zo bleef Ruth de gehele oogsttijd op de akkers van Boaz aren lezen.

Ruth en Boaz

Op een dag vroeg Noömi aan Ruth: 'Mijn dochter, zal ik niet een thuis voor je zoeken waar het je goed zal gaan?' Noömi wilde niet dat Ruth op een dag alleen kwam te staan, en dan te oud was geworden om te trouwen. Zij stelde Ruth een gewaagd plan voor, om Boaz wat doortastender te maken – want ze had uiteraard allang door dat Boaz wel wat in Ruth zag. Bovendien was hij een familielid dat het recht had met de weduwe te trouwen, zodat het huis van Elimelech niet zou uitsterven – dat wil zeggen: hij was de lossen van Noömi en Ruth. Ze zei Ruth dat zij zich moest gaan baden en inwrijven met olijfolie en daarna netjes aankleden. Dan moest ze naar de dorsvloer gaan en zich daar goed verbergen. Boaz zou daar die avond gerst gaan wassen. Nadat hij gegeten en gedronken zou hebben,

ging hij daar slapen. Als hij sliep moest Ruth onder de deken aan zijn voeteind gaan liggen, en afwachten wat er zou gebeuren als Boaz wakker werd.

Ruth deed zoals haar schoonmoeder haar gezegd had. Midden in de nacht schrok Boaz wakker en zag een vrouw aan zijn voeteneind liggen. Op zijn vraag wie zij was, vertelde Ruth het hem en vroeg hem: 'Wilt u mij bij u nemen, want u kunt voor ons als lossen optreden'. Boaz antwoordde: 'Moge de HEER je zegenen, mijn dochter ... Dit getuigt van meer trouw dan wat je tot nu toe al hebt gedaan. Je hebt niet gekeken naar jongere mannen ...' En hij beloofde haar te doen wat zij hem gevraagd had, want hij wist wat voor bijzondere vrouw zij was – en iedereen in de stad was van dezelfde mening. Maar hij vertelde haar ook dat er een familielid was dat nog dichter in de lijn met Elimelech lag. Dat moest hij eerst regelen, en wel meteen de volgende ochtend. Hij liet er dus geen gras over groeien, want hij wilde niets liever dan dat Ruth zijn vrouw werd.

Intussen moest Ruth, voordat het licht werd, ongezien weg zien te komen; want het mocht niet bekend worden dat zij op de dorsvloer bij Boaz was geweest. Voordat zij wegging gaf Boaz haar nog een omslagdoek vol gerstekorrels. Thuisgekomen vertelde Ruth alles aan Noömi, en die was helemaal tevreden. 'Blijf hier dan maar rustig wachten tot je weet hoe het afloopt, want ik weet zeker dat deze man niet zal rusten voordat hij de zaak geregeld heeft', zei ze.

En zo was het! Boaz ging op zoek naar de man die het eerste recht op lossing had. Toen hij hem gevonden had, zocht hij tien getuigen om bij het gesprek aanwezig te zijn.

Boaz vertelde de man dat Noömi haar land wilde verkopen, en vroeg of hij daar belangstelling voor had. Ja, die had de man. Toen vertelde Boaz hem dat het land niet alleen van Noömi was, maar ook van Ruth,

en dat hij haar dan als vrouw moest nemen. Nee, dat wilde de man niet – waarschijnlijk omdat er hoge schulden op het bezit van Elimelech rusten; want als reden gaf hij dat hem dat zijn hele familiebezit zou gaan kosten. Als Boaz dan zo graag wilde, moest hij het land maar kopen en met Ruth trouwen. Zo werd de zaak geregeld en vastgelegd, en vervolgens bekend-

gemaakt ten overstaan van de getuigen: 'U bent er vandaag getuige van dat ik van Noömi het gehele bezit van Elimelech en dat van Kiljon en Machlon koop. Daarmee neem ik ook Ruth tot vrouw, de Moabitische, de vrouw van Machlon, om de naam van haar overleden man te laten voortleven op zijn land'. De getuigen bevestigden dat, en wensten hem dat Ruth hem veel kinderen zou schenken.

Boaz trouwde met Ruth, en toen zij een zoon op de wereld had gebracht zeiden de buurvrouwen tegen Noömi: 'Geprezen zij de HEER, die jou vandaag iemand gegeven heeft die voor je zorgen zal. Moge zijn naam in Israel blijven voortbestaan! Hij zal je je levensvreugde teruggeven en je onderhouden als je oud bent, want je schoondochter, die je liefheeft en die meer waard is dan zeven zonen, heeft hem gebaard'. De zoon van Ruth kreeg de naam Obed.

Waarom staat dit verhaal in de Bijbel?

Het verhaal over Noömi, Ruth en Boaz lijkt op het eerste gezicht op een mooi romantisch verhaal, met een slecht begin en een happy ending. Maar het is een onmisbare schakel in wat de heilsgeschiedenis wordt genoemd.

De latere redacteur (misschien uit de tijd van David) van dit verhaal, heeft er de regel aan toegevoegd: 'Obed is de vader van Isai, die de vader is van David'. Een mogelijk nog latere redacteur heeft met een uitgebreider geslachtsregister het verband gelegd met de belofte aan Juda, dat uit hem de toekomstige, door God aangewezen, koning geboren zou worden. Matteüs heeft dit geslachtsregister overgenomen in zijn geslachtsregister van Jezus, waarin hij ook Ruth noemt: 'Boaz verwekte Obed bij Ruth'. Zo leeft zij ook voort voor Nieuwtestamentische gelovigen als een van de 'moeders' van de Messias.

Ze wordt ook getoond als ware Israëliet. Zij was dan wel niet geboren uit de lijn van Abraham, Isaak en Jakob, maar leefde 'in het voetspoor' van Abraham. Ze koos ervoor te breken met alles wat met de afgoden te maken had, het oude leven achter zich te laten om een leven te beginnen in de nabijheid van de HEER, de enig ware God. Daarin is zij een groot voorbeeld geweest voor haar tijdgenoten, en is dat nog steeds in onze tijd. Iedereen die met de boodschap van de HEER, de enig ware God, in aanraking komt, komt net als zij voor een beslissende keuze te staan. Haar schoonzus Orpa keerde terug naar haar oude leven, zoals de meeste mensen doen. Ruth ging een nieuw leven in met de HEER.